

Максим Доценко

Науковий керівник: к.і.н., доц. Гордієнко Г.М.

БЛАГОДІЙНІСТЬ ЯК ТРАДИЦІЙНА ХРИСТІЯНСЬКА ЦІННІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Сучасний етап розвитку української державності характеризується глибокими зрушеннями в економіці, політиці, соціальній сфері, психології людей. Різке зниження життєвого рівня значної частини населення України робить актуальною проблему благодійної діяльності, надання допомоги найбільш нужденним. Особливо гостро постає питання соціального захисту дітей-сиріт, немічних, калік, осіб похилого віку. Пропаганда та розвиток благодійних традицій полегшують життя людей і сприяють моральному оздоровленню суспільства.

Проблема походження благодійності, місця благодійності в суспільствах різних історичних епох, форм благодійності та їх еволюції, співвідношення понять «благодійність» та «меценатство» сьогодні знаходиться в полі зору дослідників-суспільствознавців. Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» визначає загальні засади благодійництва, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утвердження гуманізму і милосердя, гарантує державну підтримку її учасникам, створює умови для діяльності благодійних організацій відповідно до законодавства України. Благодійництво – добровільна, безкорислива пожертва фізичних та юридичних осіб у поданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги.

Давні традиції благодійності, або, як казали в давнину «доброчітного діяння» були відомі вже за доби Київської Русі. Кожен жебрак, як писав літописець, міг прийти на княжий двір і отримати там «всяку потребу питне й яства». Свою давню історію мають і українські традиції благодійності, які корінням сягають доби Київської Русі та Гетьманщини. Серед українських благодійників київські князі, козацькі гетьмани та полковники, які здійснювали благодійні вчинки і виявляли милосердя, будували на власні кошти церкви і жертвували величезні гроші монастирям, земські діячі та українське дворянство, які залишили після себе народні школи, підприємці та купецтво, які споруджували шпиталі для інвалідів та притулки для сиріт, українські інтелігенти, які із свого мізерного стану намагалися допомогти кожному нужденному [1, с.40].

Говорячи про благодійницькі та гуманістичні традиції Київської Русі, варто згадати князя Володимира Великого. Він намагався прихилити до себе громаду: закликав на нараду громадських «старців» - людей старших, поважніших; крім того, влаштовував часто бенкети, на які скликали людей різних міст, усіх прихожих годував та поїв. Обдаровував

усячиною людей бідних, калік, сиріт і пішла про нього слава як про князя «ласкавого», прозвали його «ясним сонцем». Літописець все це приписує впливу на Володимира християнського вчення після його хрещення. В нових звичаях його двору проявилася глибока політична ідея, новий напрям політичного і соціального життя і кращим доказом їх значення є історична пам'ять, яка збереглася в народі про його милосердя до людей.

Серед давньоруської людності вельмишановним був Володимир Мономах – «добрий розумний князь, що любив правду». Він не давав волі старшим, дужим та багатим «кривдити менших, слабших та бідних». Князь Володимир залишив дітям своїм заповіт, або повчання, де між іншим говорить: «більш над усе майте страх Божий... шануйте старого чоловіка, як батька, а молодого – як брата; будьте праведними суддями, присяги не ламайте, гостей і послів вітайте – як не подарунками, то напівками та наїдками, бо вони по чужих землях несуть і добру і злу славу». Заповідав князь не забувати про хворих, віддавати останню шану мертвим [2, с.148].

Багатими благодійними традиціями наповнена козацька доба. Запорізькі козаки відрізнялися глибокою релігійною благодійністю. Основою всього їхнього життя був захист предківської віри і православної церкви. Благодійність гетьмана П. Сагайдачного виявилася в тому, що він «визволив з важкої неволі силу силенну братів-християн, а також людей інших вірувань, чим осушив сльози матерям, сестрам, дідам і батькам ... Турбувався про народну освіту і влаштування народних шкіл. Для цього він не шкодував ні часу, ні зусиль, ні коштів, даючи прийдешнім поколінням живий і безсмертний приклад. Не залишав поза увагою тих, хто пролив свою кров за віру, вітчизну і народ і під кінець життя став непрацездатним. Для таких бідолаг він залишив шпиталі та грошові внески для прожиття до кінця їхніх днів» [3, с.64].

Отже, благодійництво властиве соціальному та суспільному розвитку нашої державності від Київської Русі. Воно позитивно впливало на освіту і медицину, літературу і культуру, сприяло відкриттю і вихованню багатьох талантів, допомагало вирішувати соціальні проблеми. Розбудова незалежної України немислима без відродження добродійної ролі церкви в гуманітарній і миротворчій сферах, у захисті здоров'я людей, збереженні та відтворенні природи, пам'ятників історії та культури, національних святинь.

Список використаних джерел:

1. Дмитрієнко М., Ясь О. Благодійність як атрибут громадянського суспільства / М. Дмитрієнко, О. Ясь // Розбудова держави. – 1994. – № 6. – С. 38-41.
2. Полонська-Василенко Н. Історія України / Н. Полонська-Василенко. В 2 т. – К. : Либідь, 1995. – Т. I – С. 148.